

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИРШЕННЯ ПРОБЛЕМ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ В АСПЕКТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

*А.В. Гривко,
кандидат педагогічних наук,
старший дослідник*

Підготовка до переходу базової ланки середньої освіти на нові державні освітні стандарти актуалізує питання модернізації системи оцінювання учнівських результатів навчання як вияву певного рівня сформованості ключових компетентностей. Це зумовлює необхідність узгодження, зокрема, таких компонентів як: результати навчання в кожній освітній галузі, визначені Державним стандартом базової середньої освіти (далі – ДС) та критерії їх оцінювання; загальна орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання учнів та зміст ключових компетентностей і наскрізних умінь, задекларованих у нормативних документах (Закон України «Про повну загальну середню освіту», ДС).

Проблема розроблення орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання відповідно до концепції НУШ полягає у визначенні загального підходу до оцінювання результатів навчання учнів. Відповідно до ДС, досягнення передбачуваного рівня сформованості компонентів ключових компетентностей, представлених загальними результатами навчання в кожній освітній галузі, визначається за орієнтирами для їх оцінювання, які відповідно до особливостей кожної з галузей мають свою специфіку та є нерівнозначними за змістовою та когнітивною складністю навчальної діяльності (як у межах однієї, так і в різних освітніх галузях). Водночас загальні результати навчання, як і орієнтири для їх оцінювання об'єднані за групами результатів навчання, що зумовлює необхідність розроблення рамки оцінювання за відповідними групами результатів навчання. Розподіл орієнтирів для оцінювання за рівневою шкалою (початковий, середній, достатній, високий рівні) уможливорює таксономічний підхід, що передбачає ускладнення когнітивної навчальної діяльності від пригадування та відтворення окремих елементів змісту освіти в кожній галузі до створення продуктів та оцінювання/самооцінювання результатів навчальної діяльності. Таким чином, впорядковані за таксономією освітніх цілей орієнтири оцінювання результатів навчання враховуватимуть процедурну складність реалізації пізнавальної діяльності учнів. Відповідно, бальне оцінювання навчальних досягнень учнів у межах кожної групи результатів навчання може здійснюватись із застосуванням різних видів діагностичних робіт за окремими критеріями, що уможливить урахування складності операційного матеріалу (у тому числі диференційованих завдань або окремих навчальних текстів), а також таких характеристик навчальної діяльності, як автономність та здатність відтворення й застосування фактологічних, концептуальних, процедурних і метакогнітивних знань і наскрізних умінь. Іншою перевагою такого підходу до оцінювання результатів навчання є можливість оцінити окремі компоненти діяльності учнів у межах певного предмета (наприклад, усну взаємодію, роботу

з текстом, письмову взаємодію, дослідження мови та мовленнєву творчість у мовно-літературній освітній галузі, дослідження ситуацій та створення математичних моделей, розв'язування математичних задач, вміння щодо інтерпретації та критичного аналізу результатів у математичній освітній галузі), що дасть можливість скласти деталізований портрет навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти в рамках кожного предмета, а не узагальнювати переваги і недоліки різних видів навчальної діяльності кожного учня в одній оцінці.

ДІАГНОСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

С.О. Науменко,

*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник;*

С.Г. Головка,

*кандидат історичних наук,
доцент*

Важливим чинником якісного реформування загальної середньої освіти є удосконалення контрольно-оцінювального складника освітнього процесу. Актуальним для вітчизняної освіти є зарубіжний досвід, що впроваджуються адаптовано до національних традицій і шкільних реалій. Зокрема, Законом України «Про повну загальну середню освіту» (2020) із поточним оцінюванням, державною підсумковою атестацією та зовнішнім незалежним оцінюванням результатів навчання учнів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) запроваджено формувальне оцінювання, яке широко використовується у багатьох країнах світу упродовж тривалого часу. Корисним у цьому контексті є й досвід використання діагностичного оцінювання як інструменту забезпечення якості.

Діагностичне оцінювання – це вид оцінювання результатів навчання учнів відповідно до цілей навчання конкретного предмета. Його основною метою є виявлення труднощів, що виникають у здобувачів освіти в процесі навчання (тобто, знання та вміння, які учень не засвоїв або засвоїв недостатньо), та визначення корекційних заходів щодо їх усунення.

Діагностичне оцінювання проводиться, як правило, на початку вивчення нового предмету, або нового розділу, теми, з метою визначення вчителем рівня сформованості компетентностей учнів або їх складників (знань та вмінь, засвоєних раніше) та планування на основі цих результатів подальшого навчання предмета (розділу, теми). Тобто, цей вид оцінювання дозволяє вчителю скоригувати подальше вивчення предмету таким чином, щоб це відповідало запитам учнів та спрогнозувати і в подальшому подолати можливі труднощі у навчанні. Також діагностичне оцінювання може проводитися наприкінці навчального року з метою виявлення та